

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืน สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม

The Development of Moral, Ethics, and Values-Based Activity Model and Sustainable Network for Youth in Maha Sarakham Province

รุ่งฟ้า ล้อมในเมือง¹ นลินรัตน์ อภิชาติ² และจันทร์เพ็ญ ภูโสภา³

Rungfa Lomnaimuang,¹ Narinrat Aphichart² and Chanpen Phusopha³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์**ประการแรก**เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม **ประการที่สอง**เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม และ**ประการที่สาม**เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้ที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย ครู อาจารย์ฝ่ายแนะแนว ครู อาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และนักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประกาศนียบัตรวิชาชีพ และปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จากสถานศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยคู่มือการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี แบบวัดความพึงพอใจแบบสัมพัทธ์แบบมีโครงสร้างแบบประเมินตนเอง แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Dependent sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาประกอบด้วย 3 ลำดับขั้นได้แก่ ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์วางแผนและกำหนดวิสัยทัศน์พัฒนาโดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และศึกษาบริบทสภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ก่อนการพัฒนารูปแบบ ลำดับขั้นที่ 2 คือ ขั้นจัดทำแผนการปฏิบัติการอบรมเชิงปฏิบัติการ ตั้งกรรมการ เข้าค่ายและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้แบ่งได้ 4 แบบ คือ แบบสอดแทรก แบบคู่ขนาน แบบสหวิทยาการและแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็นคณะ และลำดับขั้นที่ 3 คือ ขั้นปฏิบัติการอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และการสร้างเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

¹ Ph.D. (Development Education) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² DODTC (Organization Development and Trane) อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นมีค่ามากกว่าร้อยละ 80

3. การพัฒนาเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการนำร่องที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยมีการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลังจากนั้นได้ขยายผลไปยังสถานศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม 7 แห่ง

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม

ABSTRACT

The purposes of this study were to develop a moral, ethics and value-based activity model to promote morals, ethics and values for youth in Maha Sarakham Province; to examine the efficiency of a moral, ethics and value-based activity model to promote morals, ethics and values for youth in Maha Sarakham Province; and to create sustainable network on a moral, ethics and value-based activity model to promote morals, ethics and values for youth in Maha Sarakham Province. The research subjects were 97 participants in the Youth Network Program: teachers of Guidance, Social Studies, and Religions and Culture; secondary and vocational school students and university students in Muang District, Maha Sarakham, selected through the purposive sampling technique. The research instruments for data collection were an instructional handbook on morals, ethics and values based on integrated teaching approach, a scale of satisfaction, a structured interview form, a self-evaluate form, a check-list of activity participation, an observation form, and a questionnaire on an activity operation/performance. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, deviation standard and t-test (dependent).

The research results were as follows:

The development of morals, ethics and value-based activity model for the Youth in Maha Sarakham consisted of 3 stages. Stage 1 was analyzing, planning and determining a method of development through building up awareness, understanding and cooperation as well as organizing a meeting to clarify the objectives and targets of the activity, and studying other related contexts of developing a model. Stage 2 was operating the plan, holding a workshop, electing the board of committees, camping and teaching using four types of integrated approaches: intervention, parallel, multidisciplinary and interdisciplinary methods. Finally, stage 3 was arranging a workshop to promote morals, ethics and values as well as creating a network.

The efficiency of the developed moral, ethics and value-based activity model was higher than 80%.

The development of the network on morals, ethics and values network was initially conducted at Rajabhat Maha Sarakham University's Demonstration School as a pilot project to strengthen an awareness and understanding of morals, ethics and values for the high school students. Subsequently, the model was further expanded to cover seven educational institutions across Maha Sarakham Province.

Keywords: The moral, Ethics and Value-based Activity Model

บทนำ

ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมระดับภูมิภาคในขณะนี้ มีผลให้ค่านิยมของคน ในสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางวัตถุนิยมมากขึ้นและส่งผลให้เกิดความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมตามมาเป็นลำดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งความเสื่อมถอยด้านจริยธรรมของเยาวชนที่จะเป็นกำลังของชาติบ้านเมืองในอนาคตจึงนับเป็นอันตรายอย่างยิ่งในโลกแห่งการแข่งขันกันด้วยปัญญาเพื่อความอยู่รอดในสังคมโลกนั้น จำเป็นต้องสร้างเยาวชนให้มีความเข้มแข็งทั้งทางสติปัญญาความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม จึงจะสามารถอยู่รอดและเป็นพลังร่วมกันในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหาความรุนแรงทางสังคม ต่างๆ ตามมา ดังเช่น ปัญหาลำโพงทางเพศ ติดยาเสพติด สุขภาพจิตไม่ดี ปัญหาการตายอันดับหนึ่งของวัยรุ่นคือ การฆ่าตัวตาย สุดท้ายเป็นปัญหาพัฒนาการช้า เยาวชนปัญญา นีเป็นภาพรวมของวัยรุ่นในปัจจุบัน ต่ำ (ปัญหาการฆ่าตัวตายในสังคมไทย p[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก HYPERLINK “http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=2541” http://www.uniserv.buu.ac.th/forum2/topic.asp?TOPIC_ID=2541 วันที่ค้นข้อมูล วันที่ 10 ตุลาคม 2551) จากความจำเป็นและมีความสำคัญยิ่งแก่การพัฒนาเยาวชน เพื่อความเจริญก้าวหน้าของชาติบ้านเมืองต่อไป ผู้วิจัยมีความสนใจจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงาม และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม” โดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สถานการศึกษาตลอดทั้งการบริการจัดการคุณภาพการศึกษาที่เหมาะสมเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม สำหรับกลุ่มตัวอย่างเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม

2. เพื่อหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม

3. เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาที่ยั่งยืนในการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่เข้าร่วมโครงการเครือข่ายเยาวชนจังหวัดมหาสารคามประกอบด้วยครูอาจารย์ฝ่ายแนะแนว ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และนักเรียนนักศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และตัวแทนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จากสถานศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2. กลุ่มตัวอย่าง

ครูอาจารย์ฝ่ายแนะแนว ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและนักเรียนนักศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จากสถานศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 97 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยคู่มือการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี แบบวัดความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเอง แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบวัดความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเอง แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรม แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรม
3. สร้างแบบวัดความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเอง แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย
4. แบบวัดความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแบบประเมินตนเองแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัยไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องความตรงเชิงเนื้อหา
5. ปรับปรุงแบบวัดความพึงพอใจแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเองแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
6. นำแบบวัดความพึงพอใจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเอง แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนนักศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น
7. จัดพิมพ์แบบวัดความพึงพอใจแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบประเมินตนเองแบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม แบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ก่อนทำการพัฒนาด้วยรูปแบบผู้วิจัยได้ทำการประเมินก่อนการพัฒนา ซึ่งใช้แบบประเมินพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ดำเนินการพัฒนาด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการการอบรมเชิงปฏิบัติการ และมีการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม ประเมินตนเองและแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการจัดกิจกรรม ตามรูปแบบการพัฒนา
3. หลังสิ้นสุดการพัฒนาได้ประเมินผลหลังการพัฒนาโดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม และแบบวัดความพึงพอใจด้วยแบบวัดความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์แบบสอบถามแบบประเมินพฤติกรรมแบบวัดความพึงพอใจคัดเลือกเฉพาะแบบที่มีความสมบูรณ์ไว้พบว่ามีความสมบูรณ์ร้อยละ 100
2. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จัดหมวดหมู่ จัดกลุ่ม
3. แบบวัดความพึงพอใจและแบบสอบถาม นำตรวจให้คะแนนรายข้อตามเกณฑ์ หากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์
4. เปรียบเทียบก่อนการพัฒนาและหลังพัฒนาด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent sample นำเสนอในรูปแบบตาราง
5. ข้อมูลในส่วนของการบันทึก นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงเป็นร้อยละ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงงาม สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาประกอบด้วย 3 ลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์วางแผนและกำหนดวิธีพัฒนาโดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ เป้าหมายการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และศึกษาบริบทสภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ก่อนการพัฒนาแบบ ลำดับขั้นที่ 2 คือ ขั้นจัดทำแผนการปฏิบัติการ การอบรมเชิงปฏิบัติการ ตั้งกรรมการ เข้าค่ายและการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้แบ่งได้ 4 แบบ คือ แบบสอดแทรก แบบคู่ขนาน แบบสหวิทยาการและแบบข้ามวิชาหรือสอนเป็น คณะ และลำดับขั้นที่ 3 คือ ขั้นปฏิบัติการอบรมเชิงปฏิบัติการ สร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่าการอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และการสร้างเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และผลการประเมินแบบการพัฒนา พบว่าอยู่ในระดับดี

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงามเป็นกิจกรรมหนึ่งใน รูปแบบการพัฒนานั้น นักเรียน นักศึกษา มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ที่จัดขึ้นสังเกตได้จากการเข้าร่วม กิจกรรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 4.25 อยู่ในระดับดี และผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมากับผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ ความสะอาด ความขยัน ความรับผิดชอบ การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความกตัญญู

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาขึ้นมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งผลจากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา หลังร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

4. คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังได้รับการพัฒนาด้วย รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ที่พึงงาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนา

5. การพัฒนาเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมที่พึงงาม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการนำร่องที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยมีการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม กับ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลังจากนั้นได้ขยายผลไปยังสถานศึกษา ในจังหวัดมหาสารคาม 8 แห่ง ประกอบด้วยโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนผดุงนารี วิทยาลัยอาชีวศึกษามหาสารคาม สถาบัน การพลศึกษา วิทยาเขตมหาสารคาม โรงเรียนนาตุน ประชาสรรค์ โรงเรียนมหาชัยพิทยาคาร และโรงเรียน วาปีปทุม

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปราย ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่พึงงามสำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม พบว่าเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิผลมาก พิจารณาได้จากหลายประเด็นประกอบด้วย 3 ลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์วางแผนและกำหนดวิธีการพัฒนา โดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายการเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ก่อนการพัฒนาแบบ ลำดับขั้นที่ 2 คือขั้นจัดทำแผนปฏิบัติการการอบรมเชิงปฏิบัติ การ ตั้งกรรมการ เข้าค่ายและการจัดการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้แบ่งได้ 4 แบบ คือ แบบ สอดแทรก แบบคู่ขนานแบบสหวิทยาการและแบบข้ามวิชา หรือสอนเป็นคณะและลำดับขั้นที่ 3 คือ ขั้นปฏิบัติการ อบรมเชิงปฏิบัติการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงงาม ประการที่สอง เกิดเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมทั้งในรูปแบบ แหล่งดำเนินการในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัย ประการที่สาม มีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปบูรณาการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประการที่สี่ นักเรียน นักศึกษาเห็นว่าการอบรมมีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับดีมาก และรูปแบบการพัฒนา พบว่าอยู่ในระดับดี

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม เป็นกิจกรรมหนึ่งในรูปแบบการพัฒนาที่พบ ว่า นักเรียน นักศึกษา มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ที่จัดขึ้น สังเกตได้จากการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนมีคะแนน อยู่ในระดับดี และผลกระทบที่เกิดขึ้นตามมากับผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ ความสะอาด ความขยัน ความรับผิดชอบ การประหยัด ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความกตัญญู ทั้งนี้เพราะนักเรียนนักศึกษาได้รู้จักตนเองมีเป้าหมายของชีวิตและเสริมสร้างความตระหนักรู้แห่งการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงโดยเฉพาะ ค่านิยมด้านความสะอาด ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ กตัญญูและสิ่งสำคัญที่สุดคือได้ประสบการณ์ชีวิตที่ทำได้ยาก

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงาม สำหรับเยาวชน จังหวัดมหาสารคามที่พัฒนาขึ้นมีค่ามากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งผลประเมินพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาหลังร่วมกิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม พบว่า หลังเข้าร่วมกิจกรรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องมาจากขั้นตอนการสังเคราะห์ตามรูปแบบที่ 1 ผลการดำเนินการอบรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามดำเนินการได้อย่างสมบูรณ์ส่งผลให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดีและการที่ครูเป็นผู้นำแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองนี้ทำให้ครูอาจารย์ผู้สอนสามารถจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอนตามที่วางแผนไว้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งขึ้น การสังเกตพฤติกรรมจำนวนพอเหมาะจึงทำให้สะดวกกว่าที่จะต้องสังเกตครั้งละหลายๆ พฤติกรรมพร้อมกัน อีกทั้งการร่วมรับผิดชอบบูรณาการให้ครบทุกองค์ประกอบในแต่ละภาคเรียนของแต่ละสถานศึกษานั้นทำให้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกกระทำที่เกิดพฤติกรรมในแต่ละองค์ประกอบได้หลายๆ ครั้ง ก่อนที่จะจบการศึกษา ซึ่งทำให้เกิดพฤติกรรมถาวร ด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงามเพราะการฝึกปฏิบัติบ่อยๆ จนเกิดความคล่องแคล่วและเกิดแรงจูงใจ ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการ

ประพฤติปฏิบัติที่ช่วยให้คนปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตหรือปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับคนเราได้อย่างเหมาะสม (Thomdike, อ้างใน พันธศักดิ์ พลสารัมย์ และ วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2543 : 9) การที่จะให้เกิดพฤติกรรมระดับลักษณะนิสัยนั้นนอกจากนักเรียน นักศึกษาจะเข้าใจและยอมรับแล้วก็ตาม นักเรียน นักศึกษาจะต้องใช้เวลาอีกระยะหนึ่ง ที่จะต้องปฏิสัมพันธ์โดยตรงต่อกันทั้งทางด้านร่างกาย วาจา และอารมณ์ จึงจะเกิดพฤติกรรมที่เป็นนิสัยได้ การที่จะเสริมสร้างลักษณะนิสัยของบุคคลจึงต้องใช้เวลานานและเป็นกระบวนการที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่อง (รัตนานารัตน, 2531 : 57)

4. การพัฒนาเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการนำร่องที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามโดยมีการสร้างความเข้าใจความตระหนักคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงามกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 หลังจากนั้นได้ขยายผลไปยังสถานศึกษาในจังหวัดมหาสารคาม 8 แห่ง แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลงาน เน้นความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถผลิตผลงานได้อย่างเต็มที่ องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้ และเมื่อผนวกกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม ที่เป็นระบบเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาที่มีอยู่เดิมจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมในครั้งนี้สัมฤทธิ์ผลเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดกิจกรรม เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม สำหรับเยาวชนจังหวัดมหาสารคาม ที่พัฒนาประกอบด้วย 3 ลำดับขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 เป็นขั้นวิเคราะห์วางแผนและกำหนดวิธีพัฒนา โดยการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และขอความร่วมมือ การประชุมชี้แจง วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การเสริมสร้าง คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงามและศึกษาบริบทสภาพการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม ก่อนการพัฒนาแบบ ลำดับขั้นที่

2 คือ จัดทำแผนการปฏิบัติการ การอบรมปฏิบัติการ
ตั้งกรรมการ เข้าค่ายและการจัดการเรียนการสอนแบบ
บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้แบ่งได้ 4 แบบ คือ แบบ
สอดแทรก แบบคู่ขนาน แบบสหวิทยาการและแบบข้ามวิชา
หรือสอนเป็นคณะ และลำดับขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติการอบรมเชิง
ปฏิบัติการสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม และการ
สร้างเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง
คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงาม สำหรับเยาวชนจังหวัด
มหาสารคามที่พัฒนาขึ้นมีค่ามากกว่าร้อยละ 80

3. การพัฒนาเครือข่ายคุณธรรม จริยธรรมค่านิยม
ที่พึงาม จังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการนำร่องที่มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคามโดยมีการสร้างความเข้าใจความตระหนัก
คุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงามกับนักศึกษาชั้นปีที่ 1
ได้ขยายไปยังสถานศึกษาจังหวัดมหาสารคาม 8 แห่ง

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัย ได้ศึกษาพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ
นำไปใช้ดังต่อไปนี้ ประการแรก ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญใน
การเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงามให้กับ
นักเรียน นักศึกษา ดังนั้นสถานศึกษามีกิจกรรมที่กระตุ้นให้
ผู้ปกครองตระหนักและช่วยเหลือส่งเสริมให้ลูกหลานของตน
มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงามและสถานศึกษาควร
จัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียน นักศึกษานำประสบการณ์
จากสถานศึกษาไปใช้นอกสถานศึกษาซึ่งจะส่งผลให้ นักเรียน
นักศึกษา เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อน และคนรอบข้าง ประการ
ที่สอง รูปแบบการพัฒนาการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม
จริยธรรม ค่านิยมที่พึงามก่อนนำใช้ ควรมีการศึกษาวิธีการ
ดำเนินการพัฒนาอย่างละเอียด รวมถึงการเก็บรวบรวมข้อมูล
พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพื่อให้การดำเนิน
กิจกรรมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). **คู่มือประเมินผลการเรียนรู้จากการ
ปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ทีศนา เขมมณี. (2545). **การจัดการเรียนการสอนโดยยึด
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : ในพิมพ์นธ์ เดอะคุปต์และ
คณะ(บรรณาธิการ)**, ประมวลบทความนวัตกรรม
เพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ
: คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย และวัลลภ เทพหัสดิน ณ อยุธยา.
(2543). **"การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี."**
กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- รัตน นาธารัตน์. (2531). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนและความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้การ
สอบแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู**. ปริญญา
นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ : ธนพร.
- สนั่น มีชันหมาก. (2542). **ระเบียบวิธีการแห่งวิทยาการ
การสอนมนุษย์**, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2545). **การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้
ในโรงเรียนนำร่อง : รูปแบบที่คัดสรร**. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Gagne, M. R. (1970). **The Condition of Learning**.
New York : Holt, Rinehart And Winston.
- Kaufman, Roger and William Swart. (1995). "Beyond
Conventional Benchmarking : Integrating
Ideal,Vision.Statecing lanning, Reengineering
and QualityManagement, **Educational Technology**.

